

Državni zbor.

Brezobrestna posojila za prenovitev okuženih vinogradov.

Vsled državne postave z dne 28. marca 1892 mora država posameznim deželam toliko brezobrestnih posojil dati, kolikor daje dotična dežela. Štajerska je n. pr. dovolila za l. 1901 160.000 kron, toliko je dala tudi država; skupaj se je toraj razdelilo v tekočem letu 320.000 kron. Prošnjikov se je oglasilo nad 1200, vslišanih je bilo nad 700, okoli 500 prošelj se je moralo odbiti zbog pomanjkanja denarja. Posamezni prošnjiki so dobili poprek po 212 gl. (424 kron) brezobrestnih posojil. Od leta 1893, kar se delijo brezobrestna posojila, je bilo odbitih nekaj nad 2000 štajerskih prošnjikov. Mnogoteri vinogradniki, katerim je trtna uš pokončala vinograde, vsled tega niso bili v stanu, vnovič nasaditi svojih vinogradov. Pa tudi svota, ki se daje za prenovitev enega orala vinograda: po 200—250 gl. (400—500 kron), je veliko prenizka. Kajti navadno se računajo stroški za prenovitev enega orala vinogradov na 800—1200 gl. (1600—2400 kron). Da se tem neprilikam pride v okom, je poslanec Žičkar dvakrat predlagal v štajerskem deželnem zboru, naj deželni zbor zahteva od vlade, da spremeni zgoraj imenovano postavo z leta 1892 v tem smislu, da bi smela država dati več brezobrestnih posojil za prenovitev po trtni uši pokončenih vinogradov, kakor jih daje dežela. Toda za vinogradnike preskrbni nemški poslanci so vsakokrat glasovali proti temu predlogu! Zato je poslanec Žičkar ponavljal isti predlog trikrat v državnem zboru, dokler se je stvar popolnoma ugodno rešila v seji državne zbornice dne 18. decembra t. l. Vinorejski odsek je sprejel ta predlog; vlada se je nekaj časa obotavljala in upirala, dokler je tudi privolila v to važno spremembo postave z dne 28. marca 1892. Vinorejski odsek je priporočal to spremembo ne le samo iz tega vzroka, ker ima država več denarja, kakor dežela; temveč tudi zagadelj, ker od vinogradov dobiva mnogo večji dohodek, kakor dežela. Državi se mora od vinogradov odrajtati zemljiški davek; zraven pobira tudi zavžitni davek, med tem, ko dobiva dežela samo le doklade na zemljiški davek. Kakor sem omenil, prišla je ta zadeva v razgovor v državni zbornici dne 18. decembra, to je v zadnji seji tega leta, ko se je imelo rešiti še mnogo drugih postavnih načrtov. Kot govornika sta bila za sprejem te postave oglašena poslanca: Kührschelm (dekan na Nižjem Avstrijskem)

in Žičkar. Na večstranski pritisk sta se pa obadva besedi odpovedala, da se postava prej skene, kar se je tudi brez ugovora zgodilo. Če se našim poslancem še posreči dognati odpravo vinske klavzule z Italijo ter zavarovati naša vina pred sleparijo z napravljenimi vini, se bo sčasoma našim vinorejcem zopet dobro godilo.

Kmetijske zadruge.

Dne 18. decembra se je sprejela postava o kmetijskih zadrugah. Da postane pravomočna, treba še ji je najvišjega potrjenja, o katerem pa ni dvomiti. Sedaj se slišijo vsakovrstne sodbe o nasledkih te nove postave. Tako piše vrli »Narodni Gospodar« št. 23: Da se je trgovinski duh doslej tako malo pojavljal med našimi kmeti, bil je obžalovanja vreden nedostatek, kateri je ostal še izza časa naturalnega gospodarstva. Sedaj pa se bodo razmere tudi v tem spremenile, kajti v kolikor kmet svoje pridelke postavlja na trg in kupuje za gospodarstvo potrebne predmete, je v istini tudi »trgovec.«

Z združnim delovanjem se je še malemu kmetu ustvarila možnost, one pripomočke izdatneje uporabljati v svojem gospodarstvu, katerih se že davno z dobičkom poslužuje veliki obrat (promet). Zajedno (ob enem) z olajšanimi pogoji dobivanja, zrastle je tudi potreba po takih gospodarskih pripomočkih. Ta pomnožitev potrebe pa je, kakor je videti, vzbudila pozornost in pač tudi zavist nekaterih trgovcev na drobno. Toda to je čisto kmetijska zadeva, ker niso k vzrokom te prikazni trgovci nič pripomogli. Sprijazniti se bodo morali torej s tem pojavom. To se jim bo s tem olajšalo, da bodo rastle vsled zboljšane gospodarstva stanja kmetijske potrebe in tudi njegova kupovalna moč. Posredno bodo torej tudi trgovci na deželi dobivali upravičene prednosti in okrepljena združnega gibanja.

Pristojbinake olajšave.

Brez vsakega nasprotovanja je zbornica sprejela zakon, po katerem so pristojbin prosta vsa posojila dežel, okrajev, občin in drugih avtonomnih zvez.

Za prosep kmetijstva.

Vlada je pač imela vedno dovolj denarja, da je podpirala podjetja trgovcev in fabrikantov, a za kmeta ji je vedno manjkalo drobiža. Letos se je vendar posrečilo kmetiskim poslancem, da se je svota 4 milijonov kron določila za podpiranje kmetijskega stanu. Malo sicer, a počasi bo že več.

Zadnja seja.

V zadnji seji dne 18. dec. se je sprejela postava o kmetijskih zadrugah v tretjem branju. Poročevalcu g. Povšetju so mnogi poslanci izražali zahvalo za njegov trud in in veliko zanimanje za kmečke koristi. Ime Povše ostane pač vedno tesno zvezano s kmetijskimi zadrugami. Pri razpravi o zboljšanju plač avskultantom in zasebnim uradnikom se je zglasil za besedo tudi dr. Ploj. Izmej slovenskih poslancev se je nadalje pri tej priliki govoril liberalcec Plantan ter v eni in isti sapi želel smrt državni zbornici in zahteval od nje vsprejetje zakona za slabo plačane uradnike. Poslanci so občudovali njegovo dolgo brado, a se smejali njegovi duhovitosti. Finančni minister pa je izjavil, da postave ne bo predložil v potrjenje, ker nima denarja za zvišanje plač. Za višje uradnike pa jih je pred leti imel.

Predsednik je po dovršenem dnevnem redu zaključil zbornico ter želel poslancem vesele božične praznike ter srečno novo leto.

Ptujska okrajna sodnija.

Posl. Žičkar in tovariši so se pritožili o vodji zemljiške knjige v Ptujju s sledečo interpelacijo: Ko se je pred nekolikimi dnevi predložil vodji zemljiške knjige pri c. kr. okr. komisiji v Ptujju izvleček glede vložkov 207 in 235 v katastralni občini Šikola, se je ta branil izvleček sprejeti. Spis je imel namreč slovenski napis: »Izveček«. Tudi prve tri vrste so bile napisane v slovenskem jeziku in sicer: »iz zemljiške knjige ces. kr. okrajne sodnije v Ptujju glede vložkov št. 207 in 235 katastralne občine Šikola.« Da se je moglo izposlovati legaliziranje, treba je bilo spis še prestaviti na nemški jezik. Opomniti pa se mora, da vodja zemljiške knjige tega ni storil iz kake mržnje proti slovenskemu jeziku. Nikakor ne! Ampak izrecno je sam povedal, da je dobil ukaz z višjega mesta. Dodati je še tudi treba, da sta tudi v zemljiški knjigi omenjeni številki vpisani v slovenskem jeziku in da je Šikola popolnoma slovenska občina. Tako za slovenski jezik sramotilno postopanje nam ne more biti dobrodošlo. Zaradi tega vprašamo gosp. pravosodnega ministra: 1. Ali je voljan, se poučiti, odkod je prišel oni »višji ukaz«, vsled katerega se slovenski izvlečki iz zemljiške knjige pri okr. sodnijah v slovenskem jeziku ne smejo legalizirati? 2. Ali je voljan potrebno ukreniti, da se ta »višji«, popolnoma nezakoniti, slovenski narod žaleči »ukaz« takoj razveljavi?

samostanski zvonovi peli tožno, tožno v božično noč

Bledi mož je obupno taval domov, po tihih ulicah je stopal počasi, saj so ga zapuščale moči — telesne in duševne — — —

Doma ga je sprejel jok in stok. Žena je ležala na mrzlih deskah mrtva, otroci so ji klicali v blede, trdo lice: »Mamica, mamica!« Toda mrtvo je bilo materino srce — nemara je počilo od žalosti

Nem je gledal mož drago lice svoje žene. Potem pa je vzel svoje otročiče in šel z njimi v samostan naznaniti smrt svoje zveste družice, da bi ji dušo spremili v nebesko višavo samostanski zvonovi.

Usmiljeni bratje so dali možu jedil in drv. In zakuril je ubožec, da ne bi zeblo speče mamice, kakor so rekli otroci.

Drugi dan so peli tožni samostanski zvonovi zopet mrtvaško pesem. Peli so jo bledemu siromaku — in njegovim otročičem.

Dnevnik so pisali, da se je v predmestju čez noč zadušila ubožna družina, ker je iz zakurjene, pol razpadle peči uhajal morečji plin v sobo.

Ker ljudje niso hoteli pomoči bledemu možu in njegovi deci — jim je pomogla mrzla, bridka smrt.

Nihče razun starega patra in samostanskih zvonov ni spremil mrtvih revežev k večnemu pokoju — — — — —

Življenje v kavarni.

Poroča Tih. Opazovalec.

Če ima kmet čas, se po leti vleže v hladno senco, po zimi pa vsede za gorko peč. To je tudi najpametneje. Mestjan si pa po zimi in po leti svoj prosti čas krati ali po kavarnah ali po krémah.

Po gostilnah mestjanske ljudi opazovati, ni nič zanimivega. Tam ljudje le pijejo, jedo, kričijo in se kregajo. Kdor bi hodil v gostilne samo ljudi opazovat, bilo bi mu dolgočasno. A celo nekaj družega je, če opazuješ ljudi po kavarnah. Iz načina, kako se človek vede v kavarnah, se lahko spozna njegov posel, njegov značaj, polovica človeka se lahko v kavarni spozna. Vsedi se v kavarni enkrat k majhni mizi v kottičku, prižgi si smodko in poglej po dolgi, širni dvorani.

Mlad mož prihiti v kavarno, zavžije s hlastno naglico za južino svojo navadno porcijo kave ali mleka in zopet odhiti. To je mlad trgovec, ki še mora delati z vsemi silami in močmi, da ga tekmeči ne ugonobijo.

Stari trgovec, ki je že trden v sedlu, ne hiti tako. Spoznaš ga najlažje, kje začne čitati časnik. Gotovo pogleda najprej narodnogospodarske članke, poročila iz borze, prelista inserate, in še le potem začne čitati naprej pri politiki. Pije pa črno kavo, likerje (mestni izraz za šnops), zavžije mehko-kuhano jajce, sploh kaj močnega. Advokatje ne zahajajo mnogo v kavarne. Oni se radi živo razgovarjajo, v kavarni pa ni družbe za to. Časnike čitajo hlastno, kakor bi jim bilo že vse znano, potem pa: adijo kavarna! Profesorji prečitajo vse, kar dobijo v roke, in vse natanko. Za njih ima vsaka beseda globok pomen. Držijo se modro, kakor bi hoteli tudi razbrati, kar je med vrstami. Ako pride človek z resnim obrazom v kavarno in pogleduje na desno in na levo, kakor bi se na pol čutil, na pol jezil, da se cela kavarna ne prikloni pred njim, to je gotovo sodnijski uradnik. V listih čitajo najraje sodnijske obravnave in včasih pogledajo hudo čez list, kakor da bi čutili kje v bližini hudodelnika. Penzionisti se vedejo, kakor bi bila cela kavarna njihova. Sitni so sebi in drugim. Debeli ljudje najrajši čitajo šaljive časnike, mladi, po imenu in časti hrepeneči ljudje pa politične. Najtežje je presoditi mirne, tihe igralce, najsi že igrajo karte, domino, šah ali kaj družega. Človek ne šteje, ali so neumni ali duhoviti. Na vsak